AVUI
BARCELONA

26/02/11

Prensa: Diaria
Tirada: 38.310 Ejemplares
Difusión: 27.188 Ejemplares

Página: 21

Sección: OPINIÓN Valor: 2.877,00 € Área (cm2): 730,5 Ocupación: 85,34 % Documento: 1/1 Cód: 45019317

ELS CATALANS HEM DE FER PAÍS PER DAMUNT DE LA DISCREPÀNCIA POLÍTICA

Àngel Castiñeira i Josep M. Lozano

Professors del departament de ciències socials d'Esade-URL

Fer projecte

Deia Nietzsche que qui té un perquè (per viure) pot suportar quasi qualsevol com. Fa temps que els catalans estem suportant alguns com desagradables, però no tenim clar si tenim un perquè col·lectiu pel qual valgui la pena lluitar. Josep Ferrater Mora i Jaume Vicens Vives havien intentat explicar la "*survivance*" catalana apel·lant a una boirosa "voluntat de ser". Diem boirosa perquè creiem que aquesta voluntat de ser pot ser un efecte, una conseqüència però no la causa de la nostra continuïtat com a poble. Podem tenir voluntat de ser, de continuar essent, quan hi ha alguna cosa a dins nostre –un propòsit, un sentit– que ens hi empeny. Parlem, òbviament, d'una causa cultural i política, no pas d'una causa biològica. Els darwinistes, probablement, podrien adduir una instintiva pulsió vital comuna a tot ésser viu que ens du a lluitar contra la pròpia extinció. Però els pobles no són éssers biològics sinó artefactes culturals i polítics, establerts per la nostra voluntat i dependents –com diria Ernest Renan– del nostre plebiscit de cada dia. Sense propòsit col·lectiu les nacions baden, després entren en decadència i finalment desapareixen. Sense propòsit vital perdem energia i poder.

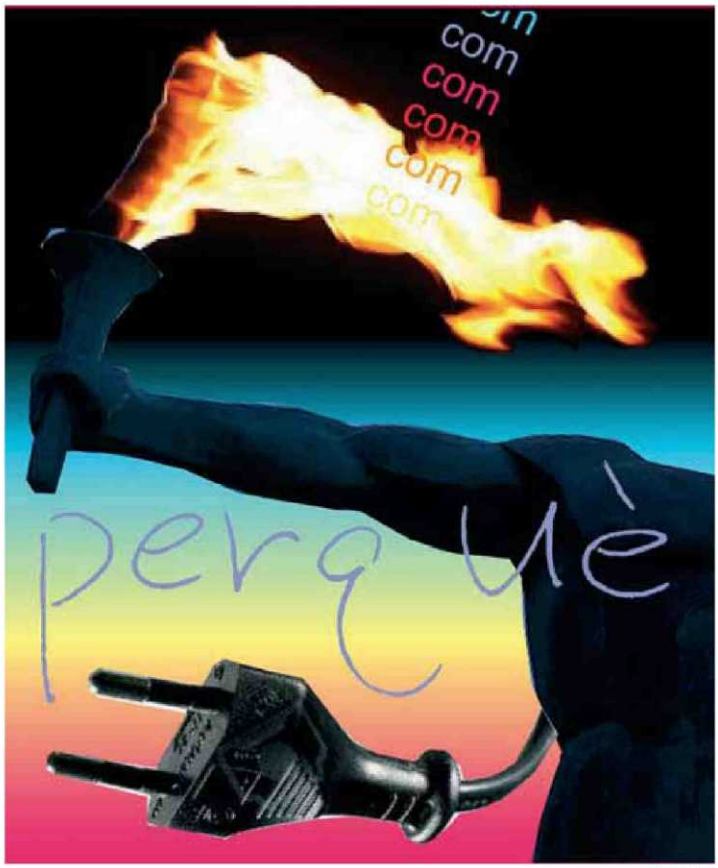

PEREPRATS

ELS PROPÒSITS COL·LECTIUS són el resultat d'integrar herència i projecte, permanència i canvi. Som portadors de torxes i creadors de focs nous. Quan diem "pren el relleu, porta'l un tram del camí i després transmet-lo" i ho fem, esdevenim cadena i pont entre generacions. "La vida –deia George Bernard Shaw– no és una curta espelma per a mi. És una mena de torxa esplèndida que he d'enlairar en tot moment, i vull fer que cremi tan brillant com sigui possible abans de lliurar-la a les generacions futures". Un país –igual que la vida– és el manteniment brillant i la transmissió esperançada d'un vincle (cultural, axiològic, espiritual) entre generacions. Aquesta torxa és l'herència, mentre que el foc nou és el projecte. Perquè un poble no és tan sols història i passat, és també futur i innovació, capacitat de reinvenció i obertura de nous camins.

PER AL MANTENIMENT I TRANSMISSIÓ de la torxa el fer país és imprescindible, perquè gràcies a ell assegurarem la densitat cultural, la cohesió social, el creixement econòmic, l'equilibri territorial, la sostenibilitat mediambiental. Seria un primer fer país imprescindible, que té un pes molt important en la nostra memòria col·lectiva. Però per a la creació de focs nous no n'hi ha prou amb fer país, ens cal també fer política i de la bona, ens calen enfortiments institucionals, marcs de referència compartits i nous propòsits. Si tenim, si tornem a tenir, un perquè col·lectiu estarem en condicions de suportar i superar molts coms, per colpidors que siguin (constitucionals, jurídics, mediàtics, polítics o econòmics). És un segon fer país també imprescindible que, amb moltes ambivalències, ha estat en el primer terme en els darrers anys.

Parlar de projecte compartit vol dir ser capaços de no absolutitzar la limitada visió que cadascú de nosaltres pugui tenir i passar a situar-nos en la visió de país

ELS TEMPS DE FER PAÍS I DE FER política no han passat, ni els hem superat. Ans al contrari, són més necessaris que mai. Els dos. Però encara ens pesa una certa inèrcia de contraposar aquests dos fer país. Com si, segons els contextos i les opcions personals, un fos superior a l'altre. Com si fossin un joc de suma zero, i el que guanya l'un ho perdés l'altre. Per això ens cal integrar-los en un tercer fer país: fer projecte. Un fer país que integri els altres dos, respecti les seves especificitats i els potenciï amb un horitzó compartit.

UNA CONDICIÓ FONAMENTAL per fer projecte és aprendre a passar de l'enfrontament partidista a l'enfortiment nacional, i a contribuir-hi des de la diversitat d'opcions i situacions. L'enfrontament entre partits és necessari i legítim, és l'essència de la democràcia i contribueix a la renovació de la vida pública. Però per damunt del partidisme hi ha el patriotisme del *demos*. Com a catalans, hem de poder compartir tots l'aspiració a la màxima plenitud nacional. Com a ciutadans, podem discrepar –en funció de la diversitat de paràmetres que fem servir– en si la millor via actual per apropar-nos-hi és l'autonomisme, el federalisme, el sobiranisme o l'independentisme. Aquestes opcions no haurien de torpedinar la voluntat comuna d'avançar cap a la plenitud nacional, ni generar fractures que esquerdessin aquesta voluntat.

PARLAR DE PROJECTE COMPARTIT vol dir ser capaços de no absolutitzar la limitada visió que cadascú de nosaltres pugui tenir i passar a situar-nos en la visió de país, amb el sentit de contingència, provisionalitat i caducitat que representa el pas de les generacions. Per aquest motiu, un dels pares fundadors dels EUA, Thomas Jefferson, va arribar a escriure que podríem considerar cada generació com una nació diferent, amb un dret a prendre decisions vinculants, però sense el poder d'obligar les següents. Perquè els contractes i els plebiscits nacionals moren amb qui els ha signat i obliguen els seus descendents a renovar constantment les velles promeses. Per això ens cal fer projecte. Els catalans som avui en un canvi de cicle tant a nivell intern de país com alhora en la nostra relació amb Espanya. Es l'hora, per tant, de redefinir els nostres perquès i de fixar nous projectes. És l'hora de prendre entre nosaltres noves decisions vinculants. I aquesta no és una tasca (només) dels partits. És una tasca de tot el *demos*.